

Pikkuapollo

Mnemosynefjärl
Parnassius mnemosyne

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

EU:n lajikoodi: 1056

Uhanalainen (LSA 1066/2023)

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

Ahvenanmaalla rauhoitettu ja erityisesti suojeltava (ÅFS 88/2023)

Luontodirektiivin laji (liite IV)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, heikkenevä

Luonnehdinta

Pikkuapollo on iso päiväperhonen, jonka etusiipien kärkiväli on 55–68 mm. Lajin siivet ovat kellanvalkoiset ja pyöreähköt. Etusiivissä on kaksi mustaa pistettä ja kärkiosat ovat läpikuultavat. Takasiipien sisäreuna on tummasuomuinen. Tummat täplät etusiivissä näkyvät myös siipien alapinnoilla ja takasiivissä näkyy tummempia alueita. Pikkuapollon voi lennossa sekoittaa lähinnä kaaliperhoseen (*Pieris brassicae*) tai pihlajaperhoseen (*Aporia crataegi*). Toisin kuin pikkuapollolla, kaaliperhosella etusiipien kärjet ovat aina mustat, ja pihlajaperhosella on siivissä kuvioina ainoastaan mustien siipisuonien muodostama verkko.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pikkuapollo esiintyy nykyään vakinaisena Ahvenanmaalla, Lounais-Suomen rannikolla ja saaristossa, Rauman seudulla sekä Somerolla. Laji on palautettu Uudellemaalle siirtämällä hedelmöitettyjä naaraita vuonna 2000 Porvooseen sekä vuonna 2016 Sipooseen. Pikkuapollo on laidunmaiden ja rehevien lehtoniittyjen laji. Pikkuapollot ovat paikkauskollisia ja niitä nähdään harvoin kaukana varsinaisesta elinympäristöstään. Toukan ainoa ravintokasvi on pystykiurunkannus (*Corydalis solida*).

Nykytila ja uhkatekijät

Aikaisemmin pikkuapolloa tavattiin monin paikoin Etelä-Suomessa. Lajin elinbiotoopit ovat kovasti vähentyneet, mutta joillain suppeilla paikoilla perhonen voi vielä olla melko runsas. Pikkuapollon tulevaisuutta uhkaa sen elinympäristöjen, niittyjen, umpeenkasvu erityisesti laiduntamisen vähennyttä.

Hoitosuositukset

Merkittävillä pikkuapollon esiintymillä tulee taata lajin vaatimukset suojelu- ja hoitotoimin. Siirtoistutuksia tulee tehdä vain, jos kohdealue on riittävän laaja ja hyvälaatuinen. Aina-kin osaa pikkuapollon esiintymisalueista tulee niittää tai laiduntaa. Näitä hoitotoimia tulee tehdä samana vuonna enintään puolella alueesta, jottei aiheuteta häiriötä, joka olisi riski perhosen populaation säilymiselle.

Lähteet

- Kuussaari, M., Luoto, M., Heikkinen, R., Lehtomäki, J., Mayer, M., Salmi-
nen, J. & von Bonsdorff, T. 2013. Pikkuapollon esiintyminen sisämaan
jokilaaksoissa. Baptria 38: 70–83.
- Kuussaari, M., Heikkinen, R., Heliölä, J., Luoto, M., Mayer, M., Myyrä, R.,
Rytteri, S. & von Bagh, P. 2015: Pikkuapollon siirtoistutukset Uudelle-
maalle ja Lounais-Suomeen. Baptria 40: 80–94.
- Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio H. & Ojalainen P. 1990: Suomen päivä-
perhoseet. Suomen Perhostutkijain Seura. Kirjayhtymä, Helsinki. S.
126–127.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiiv-
in liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen Ympäristö 1. Ym-
päristöministeriö. 278 s <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4638-1>
- Somerma, P. 1997. Suomen uhanalaiset perhoseet. Suomen ympäristökes-
kus, Suomen Perhostutkijain Seura, Helsinki. 336 s.
- Suomen Perhostutkijain Seura 2022. *Parnassius mnemosyne*. [Viitattu
1.11.2022] [https://www.perhoseet.fi/historia/papilionidae/par-
mnemosyne.htm](https://www.perhoseet.fi/historia/papilionidae/par-mnemosyne.htm)

Kuva: Mia Malin